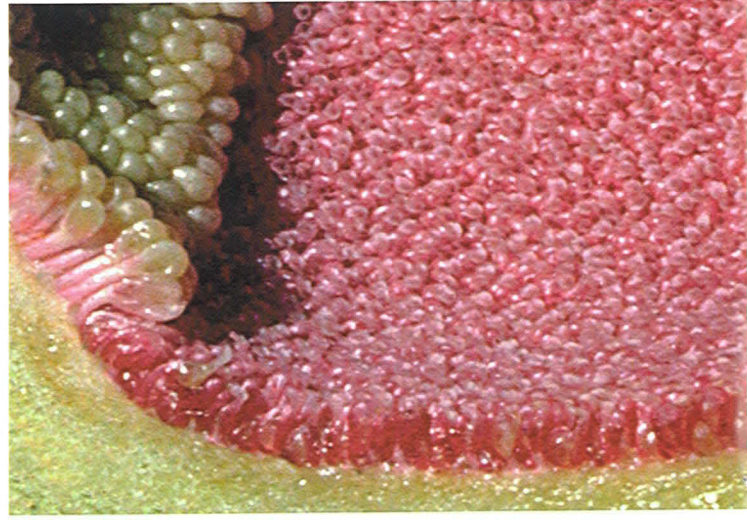

Meyvesi Çekirdeğinde Gizli...

İncir

Bizler ona yemiş de deriz, Fransızlar figue, Almanlar feige, İtalyan ve Portekizler figo ve İspanyollar higo ya da brevo derler. Köken olarak, Batı Asyalı ya da Akdenizli bir bitki olduğuna inanılır. Akdeniz iklimi ve çevresinde yetişir. 1000'e yakın türü vardır. Dutgiller ailesinin bir bitkisidir. İlk yetiştirilmesi yaklaşık 5000 yıl önce olmuştur.

İncir ağacının boyu 3-9 metre arasında değişir. Çalı

ya da küçük ağaç görünümündedir. Armudumsu biçimi, yumuşak çekirdekleri ve dariyı andıran etli meyveleri vardır. İncir ağacının dolaşık ve kalabalık dallarından biten o iri, pürüklü ve kalın yaprakları gölgesiyle insanları serinletir. Kerestesi halk arasında işe yaramaz odun diye anılır.

Yaşken süngerimsi olması, kolay kırılması ve eğrilmesi yüzünden işe yaramaz denmektedir; ama iyice kurumuş incir ağacının kerestesi meşeninki kadar sert olur ve asla kırılmaz.

Yılda genellikle bir kez ürün veren incir ağaçlarının yanı sıra yılda iki kez, yaz ve güz sonunda ürün veren incirler de vardır.

Çok yetiştirilen meyvelerde olduğu gibi incirin de birçok türü bulunur. Ama bilinen en yaygın türleri mor ve yeşil olanlarıdır. Mor incirler daha tatlıdır ve çoğunlukla kurutularak tüketilir. Acımsı bir tadı olan yeşillerse tazeyken yenir.

Peki, incir ağacının meyvesi hangisidir? Bu soruya yanıt vermeden, önce meyve nedir bunu anımsayalım. Meyve, döllenme sonunda değişikliğe uğramış yumurtalık ve kapsadığı tohumların oluşturduğu topluluğun adıdır. Meyvenin en önemli görevi de, tohumun gelişmesi süresince onu fazla su kaybindan, hastalıklardan, böceklerden ve diğer zararlı etkilere korumak, olgunlaşan tohumların yayılmasına yardımcı olmaktır. İşte, incir yerken çıt çıt diye, kum gibi dişlerimizin arasında ezilen çekirdeklerdir incirin meyvesi.

Bu meyvelerin içinde de tohum bulunur. Çiçekli bitkilerin üreme organı çiçektir. Çiçekten meyve meydana gelir ve dediğimiz gibi meyvenin içinde de tohum bulunur.

İncirin de, pek küçük ve sadece eşeylik organlarından ibaret olan çiçekleri vardır. Bu çiçekler sık ve yan yana dizilidir. İncir ağaçlarında iki tür çiçekdurumu vardır. Çiçekdurumu, birden çok çiçeğin oluşturduğu küme ya da salkıma verilen addır. Buna göre de incir ağaçları erkek ve dişi incir olarak anılırlar. Erkek incir ya da baba incir dediğimiz ağaçların çiçeklerinde erkek çiçeklerin yanı sıra dişi çiçekler de bulunur. Küçük bir sinek bu dişi çiçeklere yumurtasını bırakır. Kuluçka çıkarır.

Yumurtalar çatlayınca çıkan küçük kurtlar dişi çiçekleri yer bitirir. Kurtlar gömlek değiştirip sinekler kanatlanmaya başlayınca erkek çiçekler erginleşir ve çiçek tozları dökülür. Sinekler çiçek tozlarına bulanır. Bulanmış sinekler uçarak dişi ağaçlara gider ve onlara bu çiçektozlarını götürerek tozlaşmayı ve döllenmeyi sağlarlar.

İşte her çiçeğin özel bir böceği olduğu gibi, incirin de özel böceği, incirböceğidir.

Bu konuda ilginç bir de öykü var. Amerikalılar da inciri ülkelerinde görmek isterler. Yaklaşık 100 yıl önce 1900'lerde ülkemize gelir ve Kaliforniya'ya incir fidanı götürürler. Fidanlar büyür, kocaman birer ağaç olur, ama bir türlü meyve tutmazlar. Uzmanlar gelir ülkemize araştırmalara başlarlar. Sonuçta da dişi çiçeklerin tozlanmasına yardımcı olan, baba incir çiçeklerinde kuluçka çıkartan küçük bir sineği keşfederler. Bu kez ülkelere dönerken bu sineği de götürürler. Bir süre sonra onların

İncirböceğine incir eşekarısı da derler.

2 mm uzunluğundadır.

Bu böcek dişi incire çiçektozu taşır ve onun döllenmesini sağlar.

Böylece incir ağacı meyve verir.

da ağaçları meyve vermeye başlar. Bu böceğin Latince adı yani dünyada bilimle uğraşanların ona verdikleri ad, *Blastophago psenes*'tir. Ona incir eşekarısı da derler. 2 mm uzunluğunda, erkekleri kanatsız, dişileri kanatlıdır. Bu kanatlı dişiler daha önce de sözünü ettiğimiz gibi dişi incire çiçektozu taşır, onun döllenmesini sağlar. Sonra çanak

İyice kurduğunda, incir ağacının odunu meşe ağacının odunu gibi sert ve kırılmaz olur.

biçiminde, etli ve kapalı bir yapının içinde yer alan dişi çiçekler, bulundukları bu yapı içinde etlenip kalınlaşırlar ve meyveyi oluştururlar.

İncir olgunlaşınca hemen toplanmalı ve fazla örselenmemelidir. İster taze, ister kuru, sıklıkla tüketilen meyvelerden olan incir, çok besleyici ve enerji veren bir besindir.

"İncir ağacının gölgesinde oturmak, meyvesini tatmak, dingin, huzur dolu bir varoluşu tatmakla eşdeğerdir" denilir. Bu huzuru bulabileceğiniz ağaçlarsa ülkemizde çokça var. Örneğin Batı ve Güneybatı Anadolu'da kuytu ve ılık vadilerde, dere boylarında ya da ormanlarda ona rastlayabilirsiniz.

Gülgün Akbaba